

(VI.)

MAGYAR MŰZSA

Városi Rózához és egy Mezei Liliomhoz. A' irtt versek folytatása.

* * *

Ekkor Flóra is tekintte
'S látja, már-el hatott szinte
Nofza kezét öszve tsapja
Mi dolog! hirtelen kapja
'S meztelen villogtatja
A' levegőt harfogtatja
Hát a' fegyver retteg, ropog,
Mint száraz fedelen kopog
Gondolnád hogy e' zörgéssel
Holott száraz menydörgéssel
Ezt a' Műzsák tapasztalván
Hatalmasan magasztalván
'S már a' Rózát igyekeznek
Ujjabban fel fegyverkeznek
Tudván, ki a' kugli között
Az szerentséfen ütközött,
Ekkor újra ársák vésik
Zűdittyák (senki se kékik)
Egyszer egy kö jajgatva jö.
Üt, sujt, gyilkol, hát a' ditső
Tforog szép pirosló vére
Hónál fejérebbe mellyére
A' mi piros volt, öltözött
'S a' fejér tag költönözött
Vajnál gyengébb tetemeit
'S ragyogó gyöngy két szemeit

A' Virágok forára,
A' veszély táborára.
'S fel ugrig a' helyéből,
Fegyverét hüvelyéből.
Ide stova forgatván,
Fogait tsikorgatván.
Zörgött, tsörgött, tsattogott,
A' jég: pergett, pattogott.
A' Világot el-ronytya,
Egynek se török tsontya
Még rútabbúl nevettek.
Nagyobb szem igyet vettek.
Kezekre keríteni'
Ezt földre teríteni.
A' Királynét le - verte,
'S a' játékot meg nyerte.
A' Hélikon töveit,
A bombik menyköveit.
Süvölt mind jobban jobban'
Királyné tsak le dobban.
Szépsége ' kűt fejéből,
Gyöngy kereded fejéből
Halovány fejréséget,
fetskendő verecséget.
A' bádgyattság el járta
A' lankadtság le zárta.

* * *

Ezt látván nagyot rikólta
Változik, 's mint egy azólta
'S hogy él, tsak a' folydogáló
A' szemét a' vizzé való
Eskuláp az el-esttekhez
Siet haldokló testekhez

Flóra, 's tsak haloványá
Nem eszmélő bálványá.
Könyv gyöngyei mutatják,
Bánatok fel-kutatják.
Imé oda érkeze,
Nyúlni orvosló keze,

Leg

Leg elébb is a' kit lát: hogy
 'S vérevel már lelke is fogy;
 'S rósa színnél szebb tsepjeit
 Lassanként minden részeit
 'S mikor el-alélt tagjait
 Flóra háborúságait
 Vénus is oda vetődött
 Fel borzadt 's meg illetődött
 Könyvez, meg áll, és sebeit
 Mofsa véres tetemeit
 Flóra egy kitsinyt ezméle
 'S a' föld is, ugy tetzik, véle,
 Az, ki néki szeme fénye
 Ereinn, hogy szüleménnye
 Fel borzad minden haj szála,
 Mellyet a' bánat tfinála,
 El indult mint egy meg bódult
 Méreg bánat öszve tódult
 Rohan, futkos ide 's tova,
 'S ez a' szépfég valahova
 A' mint az ajtónn ki lépe:
 Apolló, tündöklék képe,

Rá veti mérges szemeit,
 Talán minden tetemeit
 Mérgébe kis nyelvét rágja
 'S az egyiket hozzá vágja,
 Hát te vagy az a' kegyetlen,
 Rófámat olly kíméletlen
 Mitsoda diltlösség hárult
 Hogy Márs és te egy nyomorult
 De meg mutatom: kondássa
 Tsák Jupiter ezt meg lássa,
 Apolló meg szompolyodott
 De ismét el mosolyodott
 Ha pedig a' Musak voltak
 A' kik minket meg gyilkoltak,
 Add ki: hogy tsunya vérekkel
 Add ki mert véreért vérek kell
 Deli teste ékeisége
 'S nyelvénél szeme szépfége
 Kivált a' melly ezt követte,
 Mindenre könnyen rá vette
 Így szól hát: kedves Istennék!
 De néktek én kárt nem tennék,

A' vér el borította,
 Olébe szoritotta.
 Vérenek el-állítja,
 Majd mözgásra indítja
 A' Rófának éleszti
 Azzal együtt széleszti,
 'S hogy vérét fogyni látja
 A' fejét le botlátja
 Könyvével lotsolgatja
 Szépití 's apolgatja
 Kerdi, hol van ő? kereng,
 Hogy még is vérbe fetreng.
 A' méreg végig futott
 Illy nagy romlásra jütött.
 'S majd a' dühös indulat,
 Véle mindent fel dúlat,
 A' gyilkost fel találni,
 Azonn bosszúját álni.
 De Vénus utól éri,
 Megyen: nyomba kíséri
 Hát le akkor sétála
 Sok könyv, 's lant vagyon nála.

* *
 Fegyvereit ki rántja,
 Dirib darabra szántja.
 Foga öszve tsattogott.
 Melly rajta így pattogott:
 A' ki amaz ártatlan
 Meg lötted nagy méltatlan.
 Már ebből ellöttetek
 Afzfszony ellen jöttetek?
 Leszel te még Admetnek,
 Sőt tán pokolba vetnek.
 E' fegyver villogásann,
 A' másik tfillogásann.
 Amaz Istentelenek,
 Hadd keljek ki ellenek.
 Haragomnak áldozzam,
 Magamnak hadd adózzam
 Mert szívébe nyilallott,
 Mindent jobban javallott.
 A' Vénus méltósága,
 Szép mindenhatósága.
 Nyilaim ugyan vagynak:
 'S azok is békét hagynak.

Hanem kigyót azt meg vallom
 Májd a' Musákat meg hallom.
 Viszsa megy hát tsak meg némül
 Mindenütt a' lárma el múlt,
 'S Márs látásánn tsak el ijedt
 Mert egy része majd el sijedt
 De hatalma nyilaival
 A' börtfesség sugárrival

Ez alatt Eskulap a' szép
 Kérőnek lágy pamutot tép
 A' kis Machaon körülte
 Podatir sebét törülte
 Eskulap így a' nagygyára
 A' sebesnek utoljára
 Még pedig azt melly
 Min t' hogy fáletrommál arad,
 El viszik hát: (mert az erdő
 'S testét a' lágy meleg ferdő
 'S mint mikor a' meg feredett
 Ollyan vólt meg fejedett
 'S mint a' ragyogó nap teste,
 A' tengerbe minden estve,
 Innét vissza vágyakozott
 'S egy kevéssé itt lakozott
 De minthogy egyser le esett
 El ment, 's jobb mezőt keresett
 Kivált hogy a' kívánatos
 A' barátság, e' hathatós
 El indult a' szép lábokkal,
 Virág termett, 's nyalábokkal
 Megy hát 's egyszer jút
 A' Liliom, elébe fút,
 Ekkor egymást meg ölelvén
 Hogy egymást ismét meg lelvén
 Tlk hamar a' magánosság
 Séának, s' jő a' boldogság
 'S a' Zöld bársonyos pálitnak
 Hol fok száz virágok nyitnak
 Mézbe mártott tsokjaikat
 El múlt régi bajaikat

Irigylem e' boldogságtok
 Szerelmeles társaságtok
 Vagy pedig kívánóságunknak
 Hogy még titeket magunknak

Ciklopszot löttem velek,
 Ö rólok nem felelek.
 A' háborús Helicon
 'S Tacita karpitot von.
 Hogy a' Várba fel szalatt,
 A' roppant Musák alatt
 Tsak hamar széllyel verte,
 Nyilait fel keverte.

Beteget kötözgeti,
 Balsammal öntözgeti.
 Hüféggel forgolódik,
 Jázó is mozgolódik.
 Mikor meg orvosolta:
 A' ferdőt javasolta.
 Mellet van commendálta,
 'S tsak ugyan ő fundálta
 Közt magát nem eresztik)
 Vizébe meg feresztik.
 Hattyu páfitra lépe.
 Tompora, lába, 's képe,
 Melly magát bé meríti,
 De reggel fel deríti
 A' Rósa nagy tsinosan,
 A' kertbe maganosan.
 Már Fäeton az égből,
 E' háborús térségből.
 Liliom régen hívja,
 Mágnes magához szívja.
 'S valahová tsak léptek
 A' kis Leányok téptek.
 Már várta ablakába
 'S borúl mindjárt nyakába.
 Véghetetlen örültek
 Újra öszve kerültek,
 Nyugotó kebelébe
 Mind kettő elejébe.
 Ölébe heverednek,
 'S közikbe keverednek.
 Egy más között unfolják
 Örülve panaszolják.

Ha részt vehetnék benne,
 Maga ölébe venne,
 Ha azzal áldozhatnánk;
 Egyszer vissza hozhatnánk:

Bezzeg ugyan meg betsülnénk
 Már ez után el kerülnénk
 Már is a' kik el vesztettek:
 És a' kik el eresztettek:
 Itt a' kertbe valahova
 Csak repdesnek ide's tova,
 Úgy van, e' Virág táblaba
 Sok kérői majd napjába
 Minap is nagy dorombolva
 Izáll tombolva
 Szelid méh, vagy darás volt e'
 A' lépbe jó mézet ólt e'?
 Elég az, hogy már ki nyíltál
 Gyönyörű Rósa rajtad áll
 Jöjj haza, mert válogatni
 Nem tanátsos halogatni
 Szép ugyan szüzen maradni
 Réá nem tudna ragadni,
 Mert im a' Rósa szépségét
 A' tiszta méhek, 's épléget
 Így hát szépséged se bántják
 Mert az öröm mézét ontják
 'S veled olly rajt eresztenek
 Néznek magok az Istennek,
 Jer hát, im a' több virágok
 'S a' Zöld Uniformás ágok
 Téged mind Királynéjokot
 Egynehány szép boglárokat
 Mellyek közzül még az őszel
 Akármelly időbe jössz-el
 Már is csak úgy tartogattyák
 Hogy haromba mártogattyák
 A' bábok leveles fátort
 Melly allatt Lakadalmi tort
 Már az százszor szép, és zomántz
 'S a' zöldellő pufzpáng, a' tántz
 Holott a felyem tzipellő
 'S Ha ki el-esik, zöldellő
 A' kertész is imátkozván
 Erejében fogyatkozván
 Nem rég botfata el Flóra
 Mert most veszi gondolóra
 Ez azt az Attya Házának
 Hol izáz szemek vigyázának
 Vallyon hát egy ügye fogyott
 Főbb kintfét mezőre, hogy ott

Drága kintsek titeket,
 Minden kis véttségteket.
 Szív szakadva kívánnak,
 Töredelmesen szánnak.
 Tekintek, a' sok méhek
 Szegények talám éhek.
 A' szép rófat keresik,
 Háromszor is meg lesik.
 Egy méh jön a' Kertészre,
 Mint ha itt várnák készre.
 Azt el nem gondolhatom,
 Vagy mérget nem tudhatom.
 El hintéd jó szagodat,
 Ne tagadd meg magadat,
 Bezzeg most lehet benne,
 Mert felő, mind el mennek.
 Rózsának, ha semmi sz enny
 De ettől meg ne retteny,
 Szeplő nélkül tsókolják,
 Ezzel be nem motkolják.
 Azomba hasznót tesznek,
 Rólad a' jó Kertésznek
 A' mellyet még jó kedvel
 'S az emberi Nem kedvell.
 Már el-epedve várnak,
 Érted fél gyászba járnak.
 Elméjekenn forgatnak,
 Számodra fugorgatnak:
 Sok szép bokrétát tépnek,
 A' Lakadalmas népnek.
 Szemeket 's friss szagokat,
 Reggelenként magokat.
 Zöld kötőjököl vonnak,
 Ütünk a' Menyasszonynak.
 Ruháját le terité,
 Helyét is ki kerité.
 Kedvére szökdösheffen,
 Puha párnára essen.
 Nálad nélkül nem lehet,
 Igen kevésre mehet.
 'S ime vissza hiv már is,
 Hogy járt Helena, 's Páris,
 Küszöbein yonta-ki,
 Azok között ronta-ki
 Asszony magától messze
 Bojongjon, hogy erressze?
 Téged

Ámbár a' meredek hegyről eső Rénus vizére
 Épülne malom, vagy a' Stiksz rohanna kerekére,
 Tíz, vagy tizen két kövel is annyit nem darálhatna:
 Mint ez a' mennyit fetsegett, 's ha élne; lotsoghatna.
 Nyelvének tsattogásától, 's szája menydörgésétől,
 Marhája is idetlenül könnyebbült - meg terhétől.
 Ijjetekbenn a' tyúkjai gyakrann tojtak köveket,
 's Látták fokann meg némúl ni házánn a' verebeket.
 Ha a' többi Afzszony nem is: de e' vólt óldal borda,
 Mert egyedül is úgy zörgött mint egész banya tsorda.
 Nem tsak felelettel soha adófsá nem maradott;
 Söt választ nem kérdőnek is, 's kérdés nélkül is adott.
 Nints annyi íge *Calepin* hét hangú szó - tárjába,
 Mint a' mennyit meg nyá lazott ennek nyelve napjába:
 A' *Bernai* (*) nagy harangba illy nyelv kéne ütőnek,
 Bezzeg úgy parantsolna ám fel hangonn a' Menkönek.
 Tsak tíz esztendős vólt, mikor a' vén Afzszonyi lárma
 Ellőt dödült a' szájából, 's hatvan esztendős már ma,
 A' midőn lármázni meg - szünt. Melly nagy jót a' háálnak,
 Bár ötven esztendőt kéfett, ember, 's barom háálnak.
 Isten őrizz! hogy egygy helybenn ilyen tsak tíz is lenne,
 Mert úgy arra a' határra soha eső nem menne.
 El - szaggatná vagy kergetné lármájok a' telleget,
 Söt *Jupiter* lyukadástól félthetné ott az eget.
 Az álom sem vólt lakatnak elegendő szájára
 Almábann is zsörtölődött vagy másra, vagy magára.
 Gyakrann még a' Hóld - világ is, mikor magát éjtszakánn
 El - kiáltotta; réműlve ugrott - ki az ablakánn.
 Ha a' nyelv szóval el - kopna, mint más egyéb műszerek:
 Neki hatvan esztendőre mintegygy őtt száz ezerek
 Lettek vólna szüfégefek; mert minden fél órára
 Gyökeréig el - vashatna egygy egygy annyi lármára
 Ha mind tudomány lett vólna, a' mennyit e' fetsegett:
Skaliger, és *Grótzius* is, úgy az ő háta megett
 Hallói lehettek vólna hallatlan letzkéjének;
 Söt most is süvegelhetne az ő hamvok ezének
 Mert a' mit a' hat ezredik füre menendő Világ
 Kezdetől fogva tud, 's talált: ez a' Leány Afzszonyfág
 Mind azt egygy reggeltől estig beszélte vólna élő.
 Oh természet! miért nem jut illy nyelvhez jó agyvelő?
 Tsupán tsak a' szó szátyár *Hír* vala szerensfés véle,
 Mert maga száz nyelvénél is ez egygyel többet éle.

(*) A' *Bernai* egygyik harangra e' van írva *Vivis clango, Mortu-*
os plango, Fulmina frango.

Ámbár a' meredek hegyről eső Rénus vizére
 Épülne malom, vagy a' Stiksz rohanna kerekére,
 Tíz, vagy tizen két kövel is annyit nem darálhatna:
 Mint ez a' mennyit fetsegett, 's ha élne; lotsoghatna.
 Nyelvének tsattogásától, 's szája menydörgésétől,
 Marhája is idetlenül könnyebbült - meg terhétől.
 Ijjetekbenn a' tyúkjai gyakrann tojtak köveket,
 's Látták fokann meg némúlni házánn a' verebeket.
 Ha a' többi Afzszony nem is: de e' vólt óldal borda,
 Mert egyedül is úgy zörgött mint egész banya tsorda.
 Nem tsak felelettel soha adófsá nem maradott;
 Söt választ nem kérdőnek is, 's kérdés nélkül is adott.
 Nints annyi íge *Calepin* hét hangü szó - tárjába,
 Mint a' mennyit meg nyá lazott ennek nyelve napjába:
 A' *Bernai* (*) nagy harangba illy nyelv kéne ütőnek,
 Bezzeg úgy parantsolna ám fel hangonn a' Menkönek.
 Tsak tíz esztendős vólt, mikor a' vén Afzszonyi lárma
 Ellöt dödült a' szájából, 's hatvan esztendős már ma,
 A' midőn lármázni meg - szünt. Melly nagy jót a' halálnak,
 Bár ötven esztendőt kéfett, ember, 's barom háialnak.
 Isten őrizz! hogy egygy helybenn ilyen tsak tíz is lenne,
 Mert úgy arra a' határra soha eső nem menne.
 El - szaggatná vagy kergetné lármájok a' tellegét,
 Söt *Jupiter* lyukadástól félthetné ott az eget.
 Az álom sem vólt lakatnak elegendő szájára
 Almábann is zsörtölődött vagy másra, vagy magára.
 Gyakrann még a' Hóld - világ is, mikor magát éjtszakánn
 El - kiáltotta; réműlve ugrott - ki az ablakánn.
 Ha a' nyelv szóval el - kopna, mint más egyéb műszerek:
 Neki hatvan esztendőre mintegygy ött száz ezerek
 Lettek vólna szüfégefek; mert minden fél órára
 Gyökeréig el - vashatna egygy egygy annyi lármára
 Ha mind tudomány lett vólna, a' mennyit e' fetsegett:
Skaliger, és *Grótzius* is, úgy az ő háta megett
 Hallói lehettek vólna hallatlan letzkéjének;
 Söt most is süvegelhetne az ő hamvok ezének
 Mert a' mit a' hat ezredik füre menendő Világ
 Kezdetől fogva tud, 's talált: ez a' Leány Afzszonyfág
 Mind azt egygy reggeltől estig beszélte vólna élő.
 Oh természet! miért nem jut illy nyelvhez jó agyvelő?
 Tsupán tsak a' szó szátyár *Hír* vala szerensfés véle,
 Mert maga száz nyelvénél is ez egygyel többet éle.

(*) A' *Bernai* egygyik harangra e' van írva *Vivis clango, Mortuos plango, Fulmina frango.*

Nem volt; de nem is egygy hamar leszs illy öreg harangja,
 Mellynek a' fellegekből is rostát tfinálna hangja.
 's Ugyan azért, mint kárt vallott ő firattya egyedül
 Midön más jó, meg-döglésénn örvendezvén hegedül.
 Mondván: itt halgat a' Hírnek meg némúlt trombitája,
 Itélet napig sem készül több hasonló hozzája.
 Kevés híjjan tsúffá tette még magát is a' halált;
 Mert szája be-dugásában, módot nehezenn talált.
 Sok jó ember kérésére rá bizta a' Vénfégre:
 Hogy a' bö beszédü Szüzet tanítná emberfégre.
 Az a' Leányt rántzba szedte, 's ki gyomlálta fogait,
 De azzal nem tsendesíté, tsak tsúffita hangjait;
 Söt kárt tfinált, mert az előtt tsak a' hallás szenvedett,
 De az utánn posfájától a' látás is ijjedett.
 Azért maga jött a' halál de azt ugy le gazolta,
 Hogy midön mást készült ölni majd neki történt hólta.
 Tzoki! ugymond sovány kutya, ördög hozott még értem,
 Nem ládd e' vak bolond! hogy még házaságot sem értem
 Még leg alább a' főkötöt fel nem teszik: nem megyek,
 Hogy a' mas Világ tsufjára ott is pártába legyek.
 's Itt is vén Leány maradjon mind örökké a' nevem.
 Hallod e, ha vén vagyok is: de iffjúi a' hevem.
 Az én szemem ki nem tolod a' hatvan esztendővel,
 Koporsómba nem akarok menni hajadon fővel.
 Ha itt nem leszs is párossan boldogságom heverni:
 Leg alabb poromat fogom Férfi porral keverni.
 Elébb hát kontyott tétetek ősz tejemre egygy Férfjel,
 's Attól nem bánom, még az nap, le-fekvés előtt kérj-el.
 De most lódülj! mert ha seprött kapok, majd ki-seperlek
 's Pizka fával, vagy guzsajjal máknál a'probbra verlek
 Akkor esett a' halálonn, a' mi még nem hallatott,
 El-pirúlt, és kaszát kapát féltében el-húllatott.
 Végre, minden nyavajakát be-kellett kiáltani
 's A' vén satrát nagy nehezenn úgy tudák meg-fojtani.
 Jertek kiáltá a' halál kinok! kétség! félelem!
 Ha valaha szolgálatok; most tegyetek jól velem.
 A' milyen áldomást adok, nem is képzelhetitek:
 Ha ezt az öreg kolompot meg fiketithetitek.
 Nosza mingyárt a' fő-fájás, hideg lelés meg kapták,
 Az üstökönn, e' derékonn ragadván ágyba tsapták.
 A' nyilallás néki esett mind a' két oldalának;
 Ugy hogy minden portzogói helyből ki-marjulanak.
 Lélekezete gyalog útját a' hürüt el-állotta,
 Bor, 's láрма tsatorna torkát köhögéssel rontotta.
 Be ugrék a' fő fájás is segíteni a' halált:
 De a' vén szípa szájábann tsak úreis inyre talált.

Azért magát a' fő fájás kinnyaihoz tsatolta.
 A' két vak szemét ökölnyi daganatig ki-tolta:
 A' köszvény első hátúlsó lábát gúzsnak tekerte,
 A' guta tetétől talpig tagjait rendre verte.
 Ki szaladt a' levegő-ég ki 's be dült tüdejéből,
 És mind az öt érzékenység, jég tsappá vált véréből:
 Akkor lelke vévén éfzre; hogy vára meg vétetett,
 Olly formánn: mint a' mely ürge lyukából ki-öntetett,
 Ki-mászott nyelve hegyére, reszketve, és morogva,
 Mellyet a' halál ránta - ki kopótyójánál fogva.
 A' győzedelmes nyavaják testénn egygyet tántzoltak,
 's Akkor estve a' halálnál gazdag vatforán voltak
 Igy jöve - meg fok bé - dügült füleknek a' hallása.
 Eképpenn előzteték - meg többeknek el - romlása.
 E' haldokló mondás helyett: *ajánlom a' lelkemet!*
 Párája e' szónn tsordult - ki: *Faj nem bírom nyelvemet*
 Csak a' nehéz a' hamvának most is a' koporsóba,
 Hogy örök halgatás lévén ott: nints módja a' szóba.
 De volna tsak ott is szabad, mint itt tereferélni:
 Csak olyba tartotta volna meg halni is mint élni.
 Azért tétetett magánál nem fokkal jobb Annyához,
 Mert a' gyümölsnek szokása közel esni fájához.
 Jó hogy itt törvény a' halgass mert ha ők szólhatnának,
 Lärmájok miatt a' szomszéd Hamvak nem alhatnának.
 Kár lesz néki ha büntetést érdemel: fel - támadni,
 Mert nagyobb kín itt az örök halgatásbann maradni.
 A' poklot majd fel sem venné, mert ott ismét beszélhet,
 's Talám majd nem is ő hanem tölle az ördög félhet.
 Melly fokban élnek ilyenek! és még a' szegény Halál,
 Illy nagy nyelvű bajnokokra, hány száz tsatákbann talál!

* * *
 Párták! és Fökötök! kik ezt olvasátok,
 E' sirbann halgató nyelv kiált hozzátok,
 Hogy a' szátskatokat zabolánn tartjátok,
 Másként igy gyaláz - meg a' koporsó fátok.

írta Mátyási